

Зашто Србија треба да уђе у НАТО

Пише: Зоран Драгишић
четвртак, 06 август 2009 13:28

(Данас, 05.08.2009)

Пракса показује да је НАТО пре свега савез суверених држава и, не мање важно, да је то савез демократских држава. Дакле, постоје стандарди које свака држава која жели да постане чланица НАТО-а мора да испуни у погледу свог унутрашњег политичког уређења, тако да није могуће да ми уђемо у НАТО, а онда да у НАТО-у издају нека наређења која ми морамо да извршавамо и да наша деца, то је врло често коришћен израз, да наша деца гину негде по некаквим границама, ко зна где.

Просто, ви када уђете у НАТО немате обавезе и то је разлог због чега се често, највише из Сједињених Америчких Држава, чују примедбе на рачун НАТО. Да, ви лепо уђете у НАТО, уживате све бенефите које вам НАТО омогућује, а ви онда немате никакве обавезе с обзиром на то да свака обавеза зависи од ваше суверене одлуке.

НАТО има само заједнички систем АВАКС и постоји врло мали штаф који служи за заједничке послове, све остало припада државама чланицама. То је такође у вези са питањем колико НАТО кошта. Све више се поставља питање чему данас, након распада Варшавског уговора, НАТО служи. НАТО се све више бави питањима као што је борба против глобалног тероризма, затим ту је питање борбе против природних и техничких катастрофа, дакле развијање онога што ми овде називамо цивилна заштита. Имали смо скоро пример шумских пожара. Србија, заједно са свим околним земљама, тешко да може да купи један од два канадера, не само да их купи, него да их и одржава, а такви авиони су нам неопходни за гашење пожара. НАТО је оквир где ми можемо заједничким снагама и кроз заједничке контрибуције како би свима било јефтиније, обезбедити оно што нам је неопходно да бисмо били безбеднији. Затим, имамо глобалну пандемију новог грипа који се приближава. НАТО такође има и развија механизме како се супротставити таквим глобалним пандемијама. Имамо пример гусарења у Сомалији, где је такође НАТО чије су снаге једине могле да пошаљу бродове и заштите трговачку флоту итд. Дакле, НАТО је организација са перспективом. Код нас се прича како ће се распасти за годину две дана, а имамо пример Француске која је била скоро 40 година чланица искључиво политичког дела НАТО-а, да би се сад скоро вратила у војну стурктуру и преузела пуну одговорност за војно деловање тог истог НАТО-а, који само што се није распао на претходном самиту. Где је ту шанса Србије? Шанса Србије је да буде међу ајкулама, да буде у најмоћнијем савезу који постоји. Кроз консултације о којима сам говорио, од вас

Зашто Србија треба да уђе у НАТО

Пише: Зоран Драгишић
четвртак, 06 август 2009 13:28

се тражи да прихватите некакву одлуку, а ви за узврат можете такође нешто тражити и промовисати властите политичке интересе.

Многи код нас кажу: ми сад улазимо у некакве политичке трговине. Да, онај ко не зна да је свет неправедан и онај ко не зна да се свет заснива на међусобним односима интереса, требало би то под хитно рећи, јер ми имамо овде неке политичаре који се у својој шездесетој години згрозе кад чују да је свет неправедан и да је сила изнад права. Сила јесте изнад права.

Свет је неправедан, свет је небезбедан и ако хоћете да промовишете своје интересе, ви то можете урадити само ако сте у прилици да то урадите.

Када је у питању Косово и Метохија, свакако наш најболнији проблем, ја увек поставим питање шта би било да је Србија '94. године, односно тадашња СР Југославија, ушла у програм Партнерство за мир, да ли бисмо '99. године били бомбардовани? Али, сада ја почињем причу коју највише мрзим, а то је враћање у прошлост. Гледајмо у будућност. У најмању руку, ако уђемо у НАТО имаћемо ту корист да нас НАТО неће бомбардовати. Најмање толико. Ми бисмо морали донети одлуку да будемо бомбардовани, тек онда би нас НАТО бомбардовао.

Дакле, имаћемо могућност да будемо са најјачима, имаћемо могућност да промовишемо своје политичке и економске интересе. НАТО није само војни савез и он је у овом тренутку понајмање војни савез, пошто он у себе укључује читав низ активности које се односе на побољшање безбедности.

Шта је алтернатива НАТО-у? Алтернатива која се нама нуди је војна неутралност.

Шта је то војна неутралност? Војна неутралност је пре свега институт који припада класичном међународном праву и у XX веку војно неутрална је постала само Аустрија након завршетка Другог светског рата, односно тамо после '55. године тако што су тадашње велике силе донеле одлуку да Аустрија постане војно неутрална, јер нису знали шта ће урадити са њом као са делом бившег Немачког рајха. Данашња Немачка је била подељена на два дела, а Аустрија је остала као трећи део, за који је означено да треба да буде војно неутралан.

Војна неутралност је и правни, али и политички појам. Мени се чини да у тренутку када политика више није знала шта ће са собом, да је онда избачена та несрећна декларација о војној неутралности, која сама по себи не значи ништа. Често се чује да је Србија војно неутрална земља, а то је превара. Србија није војно неутрална земља. Није довољно да ви изјавите да сте војно неутрални и да будете војно неутрални, неопходно је да та војна неутралност буде призната међународним уговорима.

Војна неутралност је легитимна опција, ако је то оно што ми желимо. Међутим, не каже се без разлога „све што ти је на слободу није ти и на корист“. Дакле, ми можемо тражити да будемо војно неутрални, али то значи да ми морамо понудити уговоре свима заинтересованима. Ти уговори подразумевају да се пред нас могу ставити јако тешки захтеви, рецимо питање наше војне индустрије. Наша војна индустрија је остварила фантастичне извозне резултате још за време велике Југославије. Она се сада опоравља, прошле године преко 400 милиона долара је наша војна индустрија извезла и ја лично мислим да је то наша велика привредна шанса. Војна неутралност у класичном смислу подразумева да сте ви неутрални у односу на сваки оружани сукоб, а перманентна неутралност да сте неутрални у односу на војне сукобе који се могу догодити и у будућности.

Шта то другим речима значи? То значи да ви не смете да подржавате било чије војне напоре, а у односу на нашу војну индустрију то значи да би се могло догодити да неко каже, рецимо баш наша браћа Руси: ваш „калашњиков“ је јефтинији и квалитетнији од нашег, ако желите да вам признамо војну неутралност, ви те „калашњикове“ можете да производите искључиво за потребе ваших оружаних снага. Сједињене Америчке Државе могу испоставити некакав други услов, који се такође може односити рецимо, на извоз наоружања или се може односити на лечење, на то кога ми све можемо лечити на нашој Војномедицинској академији, на развој наших научноистраживачких пројеката. Ви у уговору нудите да вам признају и гарантују војну неутралност и то никада није безусловно.

Ми се можемо наћи у ситуацији да нам се поставе тако тешки услови. На сву срећу, ови који су изгласали ту декларацију, њима не пада на памет да то траже, али морамо знати каква је алтернатива неутралност. Неки кажу да ћемо бити безбедни ако смо војно неутрални. Војна неутралност нам то не гарантује. Једина гаранција је да нас нико неће бранити ако нас неко нападне.

Зашто Србија треба да уђе у НАТО

Пише: Зоран Драгишић
четвртак, 06 август 2009 13:28

(Аутор је директор програма Међународног института за безбедност)